

Inledning

Detta nummer av *Tidskrift för rättssociologi*, den fjärde årgångens sista två nummer i form av ett dubbelnummer, ägnas nästan helt åt tillsättningen av professuren vid Rättssociologiska institutionen i Lund. Det är i och för sig inte ovanligt att vetenskapliga tidskrifter publicerar dokumentation kring en professorstillsättning; det sker regelbundet i exempelvis både *Sociologisk forskning* och *Statsvetenskaplig tidskrift*. Det är emellertid mindre vanligt, kanske till och med unikt, att 75% av ett dubbelnummer upptas av sådant material.

I detta fallet är det dock motiverat att publicera alla handlingar i ärendet. När en professor i statvetenskap eller sociologi tillsätts blir denne en av kanske ett dussin professorer i sitt ämne i landet. När det gäller rättssociologiprofessorer går det emellertid bara en på dussinet. Det är med andra ord en sk rikspdfessor som ska tillsättas, och den person som blir professor får därmed avgörande inflytande över ämnets fortsatta utveckling i Sverige. Av det skälet är det enligt vår uppfattning av brett akademiskt allmänintresse hur valet av tjänsteinnehavare tillgår.

Det ska från början fastslås att beslutet att publicera handlingarna i tillsättningsärendet fattades på ett mycket tidigt stadium, redan våren 1986, i samband med att ansökningshandlingarna inkommit till

universitetet. Ursprungligen avsåg publiceringen omfatta endast sakkunnigutlåtandet, men efterhand som handlingarna i ärendet växte i antal och en form av kontrovers uppstod, beslöts att publiceringen skulle innefatta *samtliga* handlingar.

Mångfalden inlagor har motiverat det produktionstekniska beslutet att gå ned i grad, eftersom numret i annat fall skulle bli alltför tjockt.

Vi ska inledningsvis se på rättssociologins och den rättssociologiska professurens historia.

1967 beslöts att ämnet allmän rättsvetenskap skulle byta namn till rättssociologi. Kurser i allmän rättsvetenskap hade då erbjudits Lunds studenter sedan 1963, då ämnet introducerades av Per Stjernquist. 1972 inrättades en professur i rättssociologi, och den förste innehavaren blev Per Stjernquist. 1979 blev professuren en rikspdfessur, och Rättssociologiska seminariet blev Rättssociologiska institutionen.

Per Stjernquist gick i pension 1979, och till ny professor utnämndes Ulla Bondesson. Bondesson var (och är) kriminolog, tidigare verksam vid Sociologiska institutionen i Lund, och utnämningen av henne till professor ansågs på flera håll som en insnävning av ämnet. Den gängse uppfattningen var då, som idag, att kriminologi kan indefinieras i rättssociologiämnet, men att det utgör en mindre del inom den allmänna rättssociologiska teorin och forskningen. Inte minst bland de verksamma forskarna och lärarna på institutionen betraktades tillsättningen av Bondesson som ett bakslag för den rättssociologiska disciplinen.

Den nye professors tjänsteinnehav blev emellertid inte långvarigt. Efter blott nio månader tillträdde Bondesson professuren vid Kriminalistisk institut i Köpenhamn, dock utan att formellt säga upp sig. Tillförordnad professor blev Hans Klette.

Det skulle dröja drygt sex år till Bondesson bestämde sig för att sluta också på papperet. Den 7 februari 1986 ledigförklarades tjänsten som professor i rättssociologi. Den söktes av sex personer:

Flemming Balvig, lektor vid Kriminalistisk institut i Köpenhamn, ansedd och produktiv forskare med straffrätt som specialitet, *Antoinette Hetzler*, docent i rättssociologi och högskolelektor vid Rättssociologiska institutionen, samt grundare av och redaktör för denna tidskrift, *Håkan Hydén*, docent i civilrätt och verksam vid Institutionen för handelsrätt vid Lunds universitet som högskolelektor, *Johnny Kalderstam*, docent i rättssociologi och verksam dels som

stiftsjurist i Lund, dels som högskolelektor på halvtid vid Rätts-sociologiska institutionen, *Hans Klette*, docent i straffrätt och t.f. professor vid Rättssociologiska institutionen, samt *Dan Magnusson*, FD i rättssociologi och verksam vid Brottsförebyggande rådet.

Till sakkunniga medlemmar i tjänsteförslagsnämnden utsågs professorerna i rättssociologi *Thomas Mathiesen*, Oslo, *Agnete Weis Bentzen*, Köbenhavn samt *Paavo Uusitalo*, Helsinki.

Den dokumentation av tillsättningsärendet som presenteras i det följande innefattar alla handlingar i målet från och med sakkunnigutlåtandet, i vilket de sakkunniga rangordnade de tre främsta sökande enligt följande: 1. Håkan Hydén; 2. Flemming Balvig; 3. Antoinette Hetzler.

De sakkunnigas utlåtande gav upphov till erinringar från fem av de sökande och besvärsskrivelser från tre av dem. Två tillägg fogades till det ursprungliga sakkunnigutlåtandet. Tjänsteförslagsnämnden beslutade enligt de sakkunnigas förslag. Besvären mot beslutet föranledde yttranden från Hydén och de sakkunniga. Tjänsteförslagsnämnden avvisade enhälligt besvären. Tillsättningsärendet är nu föremål för en JO-anmälan från två av de sökande.

Under februari månad ska universitetsstyrelsen ta ställning till besvären, och under våren beräknas regeringen utse den nye professorn i rättssociologi.

Bakom den strid som uppkommit ligger djupgående skillnader i uppfattningen av rättssociologiämnet. Genom att publicera handlingarna i tillsättningsärendet vill vi redovisa de olika ståndpunkterna och tolkningarna av ämnet och möjligen skapa ett underlag för en bredare och djupare diskussion om rättssociologiämnets historia, dess nuvarande innehåll och dess framtida utveckling.

Kjell E. Eriksson
Redaktionssekreterare